

Best Practice

ที่ดินสาธารณะประโยชน์ในพื้นที่อำเภอเขาค้อ
อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ปี ๒๕๕๙

ที่ดินสาธารณประโยชน์ในพื้นที่อำเภอเขาค้อ

สภาพปัญหาและความเป็นมา

ด้วยอำเภอเขาค้อได้รับแจ้งว่า เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ เวลา 11.00 น. ได้มีกลุ่มผู้นำท้องถิ่น โดยมี นายสุวิทย์ แสนยากุล นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเข็กน้อย พร้อมด้วย กำนันผู้ใหญ่บ้าน ตำบลเข็กน้อย จำนวน ๔๐ คน ได้เดินทางไปสำนักงานธนากรักษ์จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อติดตามผลการร้องคัดค้านการขอเช่าที่ราชพัสดุ แปลงหมายเลขทะเบียนที่ พช 896 ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ราย นายจิ่ง ฤทธิ์เนติกุล และนายธีรณัฐ หว่างป่อ โดยกลุ่มผู้นำท้องถิ่นได้ยื่นร้องคัดค้านว่า ที่ดินราชพัสดุที่ผู้ขอเช่าทั้งสองรายได้ยื่นเรื่องราวขอเช่าต่อจังหวัดเพชรบูรณ์นั้น เป็นที่ดินสาธารณประโยชน์สำหรับมาปนาสถานที่ฝังศพ ตามขนบธรรมเนียมประเพณีของชาวเขาเผ่าม้ง ซึ่งประชาชนชาวตำบลเข็กน้อยได้สงวนหวงห้ามไว้เพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกัน อำเภอเขาค้อ ได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงการขอเช่าที่ราชพัสดุแปลงหมายเลขทะเบียน ที่ พช 896 ตำบลเข็กน้อย เห็นว่าพื้นที่ดังกล่าวเป็นที่สาธารณประโยชน์ที่ประชาชนได้สงวนหวงห้ามไว้สำหรับใช้ประโยชน์ร่วมกันเนื้อที่ ประมาณ 8๐0 ไร่ โดยมีสภาพการใช้ประโยชน์สำหรับเป็นที่ฝังศพของชาวเขาเผ่าม้ง ตำบลเข็กน้อยมาตั้งแต่ในอดีต และมีสภาพเกิดเป็นที่สาธารณประโยชน์มาก่อนที่ทางหน่วยงานราชการจะประกาศให้พื้นที่ดังกล่าวเป็นที่ราชพัสดุ เมื่อ ปี พ.ศ.2525 หลังจากนั้น นายอำเภอเขาค้อได้ดำเนินการตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงและคณะกรรมการได้พิจารณาว่า พื้นที่บริเวณดังกล่าว

เห็นว่า ผู้นำท้องถิ่น ผู้ปกครองท้องที่และประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลเข็กน้อยให้ถ้อยคำยืนยันตรงกันว่า พื้นที่บริเวณดังกล่าวอยู่ในพื้นที่ที่เป็นป่าช้าสาธารณประโยชน์ของตำบลเข็กน้อย เนื้อที่ประมาณ 800 ไร่ ซึ่งประชาชนในพื้นที่ ตำบลเข็กน้อยได้สงวนหวงห้ามไว้เพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกัน ตั้งแต่ พ.ศ. 2514 ซึ่งมีหลักฐานเป็นหลุมฝังศพอย่างชัดเจน โดยมีสภาพการใช้ประโยชน์สำหรับเป็นที่ฝังศพของชาวเขาเผ่าม้ง ตำบลเข็กน้อยมาตั้งแต่ในอดีต และถือได้ว่าที่ดินดังกล่าวตกเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทพลเมืองใช้ร่วมกันโดยสภาพการใช้ประโยชน์นับแต่เวลามีสภาพเกิดเป็นที่สาธารณประโยชน์และจากข้อเท็จจริงการได้มาซึ่งการครอบครองที่ดินของนายจิ่ง ฤทธิ์เนติกุล ซึ่งได้ยืนยันว่า ตนเองได้สิทธิการครอบครองที่ดินบริเวณดังกล่าวจากบิดาซึ่งเป็นระยะหลังจากที่มีการกันพื้นที่เป็นที่สาธารณประโยชน์แล้วและนายธีรณัฐ หว่างป่อ ได้ยืนยันว่า ตนเองได้ซื้อที่ดินต่อจากผู้ครอบครองเดิม เมื่อ พ.ศ. 2534 ซึ่งเป็นห้วงระยะเวลาหลังจากที่มีการกันพื้นที่บริเวณดังกล่าวเป็นป่าช้าสาธารณประโยชน์ ตำบลเข็กน้อยแล้วเช่นกัน จึงเชื่อได้ว่าพื้นที่บริเวณซึ่งนายจิ่ง ฤทธิ์เนติกุล และ นายธีรณัฐ หว่างป่อได้ยื่นเรื่อง ขอเช่าที่ราชพัสดุเพื่อยุ่อาศัยและเพื่อประกอบการเกษตร แปลงหมายเลขทะเบียน ที่ พช ๘๙๖ ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ เนื้อที่ ๓๕ - ๐ - ๐๙ ไร่ และ ๑๑ - ๑ - ๗๗ ไร่ ตามลำดับ น่าจะเป็นพื้นที่อยู่ในเขตพื้นที่ป่าช้าสาธารณประโยชน์ของตำบลเข็กน้อย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.เพื่อศึกษาบทบาทของนายอำเภอเขาค้อเกี่ยวกับการบริหารจัดการงานพื้นที่เชิงบูรณาการในการควบคุมดูแลที่ดินและที่ดินสาธารณประโยชน์ในพื้นที่ของอำเภอเขาค้อ
- 2.เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการงานพื้นที่เชิงบูรณาการในการควบคุมดูแลที่ดินและที่ดินสาธารณประโยชน์ของอำเภอเขาค้อ

กิจกรรม/วิธีการ/ขั้นตอนสำคัญ

1. การรับ/พิจารณากลับกรองเรื่องร้องเรียนจากประชาชน
2. การตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงสภาพความเป็นมาที่สาธารณประโยชน์
3. คณะกรรมการดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงและการรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง
4. การตรวจสอบพื้นที่จริงและการจัดทำแผนที่ประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการ
5. สรุปผลการพิจารณาของคณะกรรมการฯ และเสนอนายอำเภอทราบ
6. แจ้งผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพความเป็นที่สาธารณประโยชน์ให้ประชาชนทราบและให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้แสดงพยานหลักฐานเพื่อโต้แย้งผลการพิจารณาของคณะกรรมการฯ
7. อำเภอเชิญผู้เกี่ยวข้องชี้แจงสร้างความเข้าใจและแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน
7. รายงานให้จังหวัดเพชรบูรณ์ทราบ

ผลสำเร็จ

จากการศึกษาบทบาทนายอำเภอเขาค้อมีในการควบคุมดูแลที่ที่สาธารณประโยชน์ในพื้นที่ของอำเภอเขาค้อดังนี้

1. บทบาทของนายอำเภอด้านการดูแลรักษา การคุ้มครองป้องกัน

นายอำเภอเขาค้อ มีบทบาทในการบูรณาการร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทุกแห่งในพื้นที่ด้านการคุ้มครองป้องกัน โดยนายอำเภอได้แจ้งแนวทางปฏิบัติให้ปลัดอำเภอผู้รับผิดชอบประจำตำบลกำนัน ผู้ใหญ่บ้านทุกตำบล และประชาชนทุกคน ให้เอาใจใส่ในการเฝ้าระวัง ควบคุมดูแลที่สาธารณประโยชน์ เช่น พุ่มเลี้ยงสัตว์ ป่าช้า ป่าชุมชนหรือที่สาธารณะในพื้นที่หมู่บ้านมิให้ผู้ใดเข้ามาบุกรุก โดยเฉพาะการระวางชี้แนวเขต และการสำรวจขึ้นทะเบียนแปลงที่สาธารณประโยชน์ทุกหมู่บ้านทุกแปลงให้ชัดเจน เพื่อให้ผู้นำหมู่บ้านและประชาชนในพื้นที่ได้ทราบจำนวน เนื้อที่ของแปลงที่สาธารณประโยชน์ในพื้นที่

2. บทบาทของนายอำเภอด้านการบังคับใช้กฎหมายและดำเนินคดีต่อผู้บุกรุกที่สาธารณประโยชน์

สำหรับด้านการบังคับใช้กฎหมายและดำเนินคดีต่อผู้บุกรุกที่สาธารณประโยชน์ นายอำเภอได้กำชับให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งกำนัน และผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้าน ช่วยกันดูแลหากพบการกระทำความผิดให้ดำเนินการทางกฎหมาย กับผู้บุกรุกทุกราย โดยไม่ให้ผู้ใดเข้าไปบุกรุกทำประโยชน์ เบียดบังเป็นของตนเอง และเน้นย้ำมิให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติในพื้นที่เข้าไปเกี่ยวข้องในการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์เสียเองซึ่งเป็นแบบอย่างที่ไม่ดีให้กับประชาชนโดยเฉพาะการบุกรุกที่ป่าช้าตำบลเช็กน้อย นายอำเภอได้สั่งการให้องค์กรบริหารส่วนตำบลเช็กน้อยร่วมกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ให้ดำเนินคดีกับประชาชนผู้ที่เข้ามาบุกรุกในพื้นที่สาธารณประโยชน์ หมู่ที่ 8 ตำบลเช็กน้อย ต่อผู้บุกรุกโดยเด็ดขาด เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับตัวผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่และเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับประชาชนมิให้เข้ามาบุกรุกที่สาธารณประโยชน์อีก

3. บทบาทของนายอำเภอด้านการบำรุงรักษาให้คงสภาพและการระวังชี้แนวเขต

นายอำเภอได้กำชับให้ดำเนินการสำรวจขึ้นทะเบียนแปลงที่สาธารณประโยชน์ทุกหมู่บ้านทุกแปลงให้ชัดเจนเพื่อให้ผู้นำหมู่บ้านและประชาชนในพื้นที่ได้ทราบจำนวน เนื้อที่ของแปลงที่สาธารณประโยชน์ในพื้นที่ และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณเพื่อซื้อเสาไม้เพื่อจัดทำเป็นแนวเขตที่สาธารณะไว้เป็นหลักฐาน

ปัญหาอุปสรรคในการการดูแลรักษาและการคุ้มครองป้องกันที่สาธารณประโยชน์

1.เจ้าหน้าที่รัฐขาดการเอาใจใส่ในการควบคุมดูแลที่สาธารณประโยชน์และไม่สามารถบูรณาการหน่วยงานในพื้นที่ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้านและประชาชนในพื้นที่เพื่อช่วยเหลือในการเฝ้าระวังดูแลที่สาธารณประโยชน์ใน

2.ประชาชนบางกลุ่มไม่กล้าแสดงออกในการคัดค้านการบุกรุกหรือยังไม่กล้าแสดงออกในการให้ความร่วมมือตลอดจนการสั่งการกำชับให้เจ้าหน้าที่

3.ผู้ปฏิบัติในพื้นที่ขาดความร่วมมือในการดูแลที่สาธารณประโยชน์ โดยปล่อยปละละเลยให้ประชาชนมีการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ในพื้นที่หมู่บ้านโดยไม่ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่

4.เจ้าหน้าที่รัฐบางคน เข้าไปมีส่วนร่วมในการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์

ปัญหา อุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมาย

1. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งอยู่ใกล้ชิดพื้นที่สาธารณไกลัดชิดชุมชนเป็นผู้มีส่วนร่วมในการบุกรุกที่เสียเองทำให้การบังคับใช้กฎหมายไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร
2. องค์รปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ให้ความสนใจอย่างจริงจังในการดำเนินการทางกฎหมายต่อผู้ที่บุกรุก

แนวทางการแก้ไขปัญหาลอุปสรรค

1. สร้างการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่สาธารณประโยชน์ การอำนวยความสะดวกประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
2. อำนวยความเป็นธรรมในการดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงและการให้ความสำคัญการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริง
3. สร้างความเข้าใจกับประชาชนและผู้เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดองค์รร่วมในการดูแลรักษาพื้นที่สาธารณะร่วมกันการรวมพลังสร้างความสมานฉันท์ในพื้นที่
4. การสร้างการมีส่วนร่วมการควบคุมดูแลที่สาธารณประโยชน์กับองค์รปกครองส่วนท้องถิ่นการจัดทำแนวรั้ว และป้ายบอกแนวเขตที่สาธารณประโยชน์
5. การใช้หลักความยุติธรรม การเจรจาและการดำเนินมาตรการบังคับตามกฎหมายต่อผู้บุกรุกต่อประชาชนจนเป็นที่ยอมรับของชาวบ้านและคนที่บุกรุกกำหนดกฎระเบียบในชุมชนและมาตรการป้องกันการบุกรุก การบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด

ข้อเสนอแนะเชิงการบริหาร

1. นายอำเภอควรได้รับการสนับสนุนวัสดุและบุคลากรจากหน่วยงานของรัฐในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ เช่น ภาพถ่ายทางอากาศ นายช่างรังวัดเดิน ในการสำรวจข้อมูลเพื่อเป็นข้อมูลในการบริหารจัดการที่สาธารณประโยชน์ในพื้นที่
2. องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ควรดำเนินการร้องทุกข์กล่าวโทษให้ดำเนินคดีกับผู้บุกรุกที่สาธารณประโยชน์ตามหนังสือกรมการปกครองที่ มท 0311.1 / ว 1283 ลงวันที่ 9 มิถุนายน 2540 เรื่องการดำเนินคดีกับผู้บุกรุกทางสาธารณประโยชน์อย่างจริงจังและไม่เลือกปฏิบัติ
3. องค์รปกครองส่วนท้องถิ่นควรสนับสนุนงบประมาณตามความเหมาะสมในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่สาธารณประโยชน์ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลพ.ศ. 2537 และตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสา

ธารณสมบัติของแผ่นดินพ.ศ. 2544 โดยจัดซื้อวัสดุเสาหลอดนามเพื่อกันแนวเขตของที่สาธารณะทุกแปลง ในเขตรับผิดชอบแต่ละตำบล และดำเนินการปลูกต้นไม้จัดคนดูแลร่วมกับเจ้าหน้าที่ และชาวบ้านไปเพื่อ ตรวจดูแลบ่อยๆอยู่เสมอสร้างความมั่นใจและสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนรู้คุณค่าของที่ดิน สาธารณประโยชน์เพื่อให้มีไว้ใช้ร่วมกันจนถึงลูกหลาน

4) สำนักงานที่ดินจังหวัดควรสนับสนุนให้ความร่วมมือและช่วยเหลือนายอำเภอให้มากยิ่งขึ้น เกี่ยวกับเรื่องการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง และช่วยเหลือการทำงานของเจ้าหน้าที่กรมที่ดินจังหวัด ออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง